

Zamówienie jest współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach poddziałania 4.1.3 Innowacyjne metody zarządzania badaniami Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020, w ramach projektu pn. Podniesienie poziomu innowacyjności gospodarki poprzez wdrożenie nowego modelu finansowania przełomowych projektów badawczych zgodnie z umową z dnia 3 lipca 2020 r. numer POIR.04.01.03-00-0001/16

Instrukcja wprowadzania danych do arkusza kalkulacyjnego do wyliczania kosztu LCOH dla Wykonawców w Przedsięwzięciu "Ciepłownia przyszłości, czyli system ciepłowniczy z OZE".

Wprowadzenie

Niniejszy arkusz został przygotowany dla zapewnienia lepszej porównywalności wyników obliczeń LCOH¹ -długookresowego średniego kosztu uzyskania jednostki efektu (kosztu wytworzenia energii) w okresie całego czasu życia projektu inwestycyjnego.

Arkusz składa się z trzech modułów:

1. CAPEX – nakłady inwestycyjne i odtworzeniowe na realizację projektu
2. OPEX – koszty operacyjne, a więc koszty dostawy paliw i energii, eksploatacji i przeglądów, obsługi, napraw itp.
3. DYSKONTO – (wylicza się automatycznie) – zdyskontowane w czasie wartości nakładów, wartości rezydualne, koszty i ilość wytworzonej energii.

CAPEX jak i OPEX podzielone są na trzy obszary działalności energetycznej:

Wytwarzanie (w tym magazynowanie) energii wyróżnione odcieniami koloru zielonego

Dystrybucja – wyróżniona kolorem żółtym

Budynki i instalacje odbiorcze – wyróżnione odcieniami koloru brązowego/pomarańczowego.

Celem ujednoczenia i porównywalności danych wejściowych przyjęto prognozę cen energii elektrycznej i jej dystrybucji w poszczególnych latach, której nie należy zmieniać. Podobnie uczyniono z jednostkowymi kosztami pracy (PLN/godz.) oraz cenami 20 substratów najczęściej wykorzystywanymi w biogazowniach i 5 podstawowych paliw konwencjonalnych.

Najczęściej urządzenia będą powtarzalne, wówczas wszystkie wartości należy wprowadzać dla całej grupy urządzeń w danej kategorii, np. nakłady na wszystkie pompy ciepła, czy też odtworzenie wszystkich urządzeń AKPiA. Dotyczy to tak nakładów (CAPEX) jak i kosztów bieżących (OPEX).

Podstawowe definicje²

Dla precyzyjnego rozróżnienia wydatków poniżej przytoczono definicje podstawowych kategorii wydatków, które dla każdego roku trwania projektu powinny zostać wypełnione (jeśli występują).

Nakład inwestycyjny: wydatki na powstanie środka trwałego obejmujące wszystkie etapy tj.: planowanie, projektowanie, budowę, rozruch i przekazanie do eksploatacji.

¹ LCOH – Uśredniony koszt energii ciepła (ang. levelized cost of heat), jest miarą umożliwiającą wiarygodne porównanie ekonomiczne różnych źródeł energii. Opiera się na oszacowaniu przeciętnego kosztu całkowitego budowy i eksploatacji instalacji w całkowitym czasie jej funkcjonowania. (źródło: Wikipedia).

² Opracowano na podstawie VDI 2067 cz.1 .(Wytyczne Projektowania, Wykonania i Odbioru Instalacji z Pompami Ciepła, Część 6: Efektywność ekonomiczna instalacji technicznych w budynkach Wydanie 01/2015).

Obliczeniowy okres użytkowania – okres użytkowania stanowiący podstawę do obliczeń. Wartość ta może odpowiadać trwałości technicznej. Faktyczny okres użytkowania może być dłuższy lub krótszy. Obliczeniowy okres użytkowania kończy się wtedy, gdy remont i naprawy oraz koszt odtworzenia pojedynczego elementu instalacji są tak wysokie, że działania te są zupełnie nieopłacalne w porównaniu z zakupem nowego składnika.

Odtworzenie: inwestycja odtworzeniowa, która jest konieczna z uwagi na starzenie się, uszkodzenie instalacji lub postęp techniczny. Odtworzenie dotyczy zwykle składnika aktywów w całości.

Obsługa (eksploatacja): wszelkie prace jakie musi wykonać personel obsługi, aby zapewnić sprawne działanie instalacji.

Naprawa: działania podejmowane w celu przywrócenia stanu sprawności jednostki.

Przeгляд: działania podejmowane w celu określenia oraz oceny stanu faktycznego stanu analizowanej jednostki wraz z ustaleniem przyczyn zużycia oraz wyciągnięciem stosownych wniosków dotyczących przyszłego użytkowania.

Utrzymanie: połączenie wszystkich działań technicznych, administracyjnych oraz środków zarządzania, których celem jest utrzymanie jednostki lub przywrócenie jej stanu sprawności.

Wypełnianie arkusza

Arkusz zawiera formuły przeliczające wpisywane wartości. Zasadniczo komórki, w których zawarte są formuły są wyróżnione poprzez wypełnienie kolorem. Nie wolno ich wypełniać i zmieniać formuł.

Uzupełniać należy zatem komórki bezbarwne (białe) i puste.

CAPEX

WYTWARZANIE

W kolumnie C jest podany zalecany obliczeniowy okres użytkowania przy konkretnych elementach instalacji (np. źródło ciepła, armatura regulacyjna i sterownicza itp.) Wpisano tam wartości wyrażone w latach zalecane w wytycznych VDI 2067. W przypadku gdy wartość ta nie jest uzupełniona należy ją przepisać dla konkretnego urządzenia z tabeli w arkusza VDI lub w przypadku braku na podstawie własnej wiedzy. Wartości te nie uczestniczą w obliczeniach i mają znaczenie poglądowe.

Po opisaniu (nazwaniu źródła ciepła, np. pompa ciepła, zespoły kogeneracyjne, itp.) należy uzupełnić nakłady inwestycyjne i odtworzeniowe, które będą ponoszone w kolejnych latach. W sytuacji likwidacji środka trwałego, jeśli jakieś jego elementy mogą być odsprzedane (nawet jako złom) należy w kolumnie roku 25 uzupełnić wiersz z wartością rezydualną. Wartość rezydualną można wpisać tylko w kolumnie roku 25. Jeżeli wartość rezydualna jest większa niż 10% w kolumnie C pojawi się komunikat o konieczności jej zmniejszenia. Również, jeżeli została wpisana wartość rezydualna, a nie została wpisana wartość nakładów na daną grupę środków trwałych w kolumnie C pojawi się komunikat o konieczności usunięcia wartości rezydualnej lub uzupełnienia wartości nakładów CAPEX.

W podobny sposób należy uzupełnić wiersze dla **DYSTRYBUCJI i BUDYNKÓW**.

Wprowadzone wartości sumują się w wierszach podstawowych głównych elementów projektu (np. źródło ciepła, magazyn ciepła itp.). Odpowiednie wartości po zdyskontowaniu pojawiają się w wierszach dotyczących dyskonta.

Na kolejnym arkuszu znajduje się tabela zawierające informacje nt. obliczeniowego okresu użytkowania oraz innych wytycznych VDI.

OPEX

Wiersze dotyczące wydatków bieżących związanych z eksploatacją i utrzymaniem są przygotowane w podobnej logice jak dotyczą CAPEX, tj.: WYTWARZANIE, DYSTRYBUCJA oraz BUDYNKI I INSTALACJE ale z podziałem na więcej szczegółowych kategorii:

- Paliwo i energia
- Naprawy
- Konserwacje i przeglądy
- Koszty obsługi i wynagrodzeń
- Narzut kosztów ogólnych
- efekt ekonomiczny sprzedaży energii do systemu energetycznego (tylko w Wytwarzaniu)

WYTWARZANIE

Paliwo i energia

Zużycie energii elektrycznej zakupionej w Krajowym Systemie Energetycznym w poszczególnych strefach czasowych (wiersze 132-134) należy wypełnić wpisując zsumowane dla wszystkich urządzeń działających w zakresie WYTWARZANIA energii w poszczególnych strefach czasowych doby. Wartości te powinny być potwierdzone obliczeniami przygotowanymi przez Wykonawcę i udostępnionymi NCBR. Podobna zasada dotyczy mocy zamówionej (wiersz 144).

Podobnie w wierszach 139-141 należy wypełnić wpisując zsumowane dla wszystkich urządzeń działających w zakresie WYTWARZANIA ilości energii w poszczególnych strefach czasowych doby dla energii zakupionej z Odnawialnych Źródeł Energii.

Wiersze dotyczące *pozostałych paliw* (147-149) należy wybrać z listy rozwijanej. Prognoza cenowa zostanie automatycznie zaciągnięta z bazy. Nie wolno jej modyfikować. W wierszach 150-152 wpisać przeliczone na MWh zużycia odpowiednich nośników energii wskazanych w wierszach 147-149 lub wybrać brak.

Koszt pozostałych materiałów, dodatków, substratów nie ujętych w innych pozycjach

W tych wierszach wpisujemy ilości i ceny nabycia różnych specyficznych dodatków, materiałów, substratów, które nie są ujęte w naprawach i konserwacjach. Otrzymujemy w ten sposób kategorię kosztów bezpośrednich, nie zawartą w innych obliczeniach.

Proszę zwrócić szczególną uwagę na wiersze 155 i 156. Zawierają one prognozy ceny dla 20 najpopularniejszych substratów wykorzystywanych w biogazowniach. Rodzaj substratu należy wybrać z listy rozwijanej. Dla wybranego substratu arkusz z bazy przypisze prognozy ceny dla kolejnych lat. W wierszach 162 i 163 należy wpisać zużycie wybranych substratów. W kolejnych wierszach można określić prognozy cenowe innych substratów lub materiałów, dodatków nie ujętych powyżej ani w kosztach podstawowych paliw i energii oraz ryczałtowych wydatkach na konserwacje.

Energia dostarczona do odbiorców

Wiersze dotyczące *Energii dostarczonej do odbiorców* są bardzo istotne. Wpisane wartości mają być wartościami energii dostarczonej do odbiorców, a nie wytworzonej w poszczególnych instalacjach. Wytwarzanie powinno być zatem pomniejszone o straty na przesył, magazynowaniu, czy też sprawność w odniesieniu do zużytych paliw i energii. Mamy tutaj zatem faktyczną strukturę pokrycia zapotrzebowania na ciepło przez wszystkie instalacje wytwórcze.

Naprawy

W kolumnie C zaproponowano wartości rocznych kosztów *napraw* jako procent nakładu początkowego na środek trwały. Wartości nie przeliczają się automatycznie. Wykonawcy winni wpisać proponowane kwoty. W przypadku gdy będą one znacząco odbiegały od propozycji w kolumnie C, Wykonawcy muszą uzasadnić te wartości.

Konserwacje i przeglądy

Zakres arkusza dla kosztów *konserwacji i przeglądów* został skonstruowany w podobny sposób jak dla *napraw*. W kolumnie C zaproponowano wartości rocznych kosztów *konserwacji i przeglądów* jako procent nakładu początkowego na środek trwały. Wartości również nie przeliczają się automatycznie. Wykonawcy winni wpisać proponowane kwoty. W przypadku gdy będą one znacząco odbiegały od propozycji w kolumnie C, Wykonawcy muszą uzasadnić te wartości.

Koszt obsługi/wynagrodzeń WYTWARZANIA

Zakres arkusza dla *Koszt obsługi/wynagrodzeń WYTWARZANIA* umożliwi wprowadzenie tych kosztów na dwa sposoby (łącznie lub rozdzielnie). Pierwsze pięć wierszy powinno być uzupełnione wartościami kosztów obsługi wyrażonymi ich faktycznymi, realnymi wartościami. Takie podejście znajdzie zastosowanie szczególnie w przypadku obsługi zleconej, ale nie tylko. Kolejne trzy wiersze wyliczają koszt obsługi na podstawie liczby godzin przeznaczonych do obsługi wszystkich urządzeń w skali roku (znajdzie zatem zastosowanie przede wszystkim do rozliczania pracowników etatowych). Wartości wpisujemy w wierszu 253. Nie wolno zmieniać stawek godzinowych w wierszu 252, które zawierają prognozę średnich stawek godzinowych w ciepłownictwie zawierających ZUS.

Narzut kosztów ogólnych

Poziom narzutu kosztów ogólnych wylicza się automatycznie i stanowi 10 % kosztów paliw, energii napraw i konserwacji. W przypadku, gdy ta metoda nie odzwierciedla faktycznych kosztów w tej grupie Wykonawca uzasadni jej zmianę i przedstawi odpowiednią propozycję.

Wykonawca powinien określić także nie ujęte w innych miejscach koszty osobliwe dla zaproponowanych technologii oraz wydatki publiczne na koncesje, podatki, opłaty środowiskowe itp.

W wierszu 258 należy wpisać wolumen wytwarzania objęty uprawnieniem do emisji CO₂. Ceny uprawnień do emisji pobierane są automatycznie.

W wierszach 260 i 261 Wykonawca wpisuje wydatki osobliwe dla zastosowanej technologii np. zobowiązania publiczne (podatki, koncesje, pozostałe opłaty środowiskowe itp.

Energia elektryczna wyprowadzona do systemu

Pozycja ta dotyczy dodatkowych przychodów ze sprzedaży wytworzonej energii elektrycznej (np. w instalacji fotowoltaicznej), która latem nie została wykorzystana w instalacjach wytwarzających ciepło.

Należy wpisać wartość dodatnią. Z uwagi na fakt, że głównym celem projektu jest wytwarzanie i dostawa ciepła, aby uniknąć subsydiowania skrośnego określony został *klucz podziałowy kosztu wytworzenia ciepła* (udział ciepła w łącznym wolumenie wytworzonej energii elektrycznej i cieplnej). Służy on do proporcjonalnego zmniejszenia udziału nakładów na ciepło o wartości uczestniczące wyłącznie w wytwarzaniu nadwyżki energii elektrycznej.

Obliczone w ten sposób, uzyskane przychody (wiersz 262) pomniejszą wartość kosztów wytwarzania energii (OPEX – wiersz 126).

DYSTRYBUCJA

Cześć arkusza dotycząca kosztów dystrybucji została sporządzona w analogiczny sposób jak dla WYTWARZANIA, aczkolwiek z pewnymi uproszczeniami. Nie ma w nim modułu paliwowego, modułów dostarczonej energii do klientów oraz sprzedanej do systemu energetycznego. Elementy systemu zostały dostosowane do specyfiki działalności dystrybucyjnej. Sposób wyliczenia kosztów zużytej energii, napraw, konserwacji i przeglądów, obsługi i narzutu kosztów ogólnych jest identyczny jak przy WYTWARZANIU.

Budynki i Instalacje Odbiorcze

W tej części różnice w porównaniu do pozostałych są niewielkie. Wykonawca powinien natomiast zaproponować koszty napraw oraz konserwacji i przeglądów elementów konstrukcji budowlanych (dachy, ściany okna itd.) samodzielnie. Pozostały zakres jest analogiczny, jakkolwiek uproszczony.

DYSKONTO

Moduł ten wypełnia się automatycznie po uzupełnieniu właściwych pozycji w zakresie WYTWARZANIA, DYSTRYBUCJI oraz BUDYNKÓW i INSTALACJI ODBIORCZYCH. Elementem porównania ofert będzie wartość LCOH.